

Гедікова Наталя Пилипівна

Новий світовий порядок і роль у ньому України

УДК 32:327.57

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-4.5>

Гедікова Наталя Пилипівна
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політичних наук
і права
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26,
Одеса, Україна
ORCID: 0000-0001-9730-8527

В статті розглянуто проблему питання нового світового порядку у сучасному світі, яка обумовлена глобальною модернізацією та масштабними модернізаційними процесами. Пов'язані з ними глобальні зміни виступили у якості чинників господарського протистояння і політичних конфронтацій між розвинутими державами. Вони, по-перше, визначили вектори формування багатополюсного світу, а по-друге, наочно демонструють зростання рівня глобальних загроз і нестабільності. Метою статті є дослідження передумов, сучасних тенденцій та перспектив формування нового світового порядку, ролі та місця у ньому Української держави. В дослідженні використано аналітичний метод для оцінки чинників, які стали передумовою формування нового світового порядку і визначення ролі у ньому України, а також прогностичний підхід для визначення подальших перспектив його становлення та місця у ньому нашої держави. Визначено та охарактеризовано характерні особливості сучасного світу. Акцентовано увагу на тому, що, особливий характер сучасній епосі додає та обставина, що основним джерелом соціальної трансформації і формування нового світового порядку стали глобальні процеси. Встановлено, що глобальне суспільство, як одна із моделей соціальної організації та, зокрема, такі його форми як глобальне громадянське суспільство та глобальне інформаційне суспільство у сучасному світі виступають в якості обумовлюючого чинника політичних, економічних, соціальних змін, вони здійснюють значний вплив на міжнародні і національні відносини та забезпечення формування нового світового порядку. Зазначено, що серед вагомих чинників, які здійснюють вплив на формування нового світового порядку є постійні та наймасштабніші в історії людства випадки «локальних збройних конфліктів» / «локальних війн». Особливу увагу приділено причинам ескалації російсько-українського конфлікту починаючи з 2014 року. Визначено, що після завершення війни Україна зможе вийти з орбіти впливу і постійного контролю з боку Російської Федерації на усю подальшу історію нашої держави та здійснити свою мрію стати самостійною часиною єдиної цілої європейської спільноти. Обґрунтовано, що глобальні зміни в міжнародних відносинах, які відбуваються в сучасному світі, переважно обумовлені політичними конфронтаціями між розвинутими державами, визначили вектори формування мультиполярного світу. Наразі Україна у цьому протистоянні виступає в якості інструменту здійснення глобального переформатування світу.

Ключові слова: новий світовий порядок, глобальна трансформація, Україна, держава, міжнародні відносини, конфлікт, агресія, Росія.

Вступ. Питання розвитку світової системи, міжнародних відносин і характеру світового порядку на протязі існування усїєї людської цивілізації завжди мали свою актуальність. Але у конкретний історичний період під час глобальних модернізаційних процесів на перший план виходить питання: у чому полягає нова якість соціопросторового буття світу? Відповідно, актуалізується питання нового світового порядку. Одними з основних обумовлюючих чинників формування якого виступають протиріччя інтересів, широкомасштабні зіткнення і конфлікти, система відносин насильства, що перманентно відтворюється і ускладнюється, які охоплюють людство в цілому.

Виходячи з цього значимо, що насамперед нас цікавлять сучасні тенденції формування нового світового порядку, роль і місце у ньому Української держави. Зокрема, актуальність цієї проблематики визначив Верховний представник ЄС Жозеп Боррель під час нещодавнього виступу перед слухачами Університету Нью-Йорка: «Сьогодні ніхто не може знати, як завершиться російська агресивна війна проти України, але її результати стануть визначальним фактором для розбудови нового світового порядку» [11].

Мета та завдання. Ця стаття має на меті дослідити передумови, сучасні тенденції та перспек-

тиви формування нового світового порядку, ролі та місця у ньому Української держави.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети запроваджено аналітичний метод для оцінки чинників, які стали передумовою формування нового світового порядку і визначення ролі у ньому України, а також прогностичний підхід для визначення подальших перспектив його становлення та місця у ньому нашої держави.

Результати. Проблема питання нового світового порядку у сучасному світі обумовлена тим, що глобальна модернізація, як свідчить історія розвитку людської цивілізації, формує нові протиріччя і відносини. Так, масштабні модернізаційні процеси у другій половині ХХ ст., особливо у його 80-ті роки, охопили увесь біполярний світ і обумовили створення у ньому нової геополітичної ситуації, яка затвердила однополярну спрямованість світового розвитку та ознаменувала становлення нового типу світового співтовариства всепланетарного масштабу. Це дало підстави сподіватися на те, що суспільство буде вільним від самих різних конфліктів і протиріч, а внутрішньодержавні, міждержавні і глобальні проблеми, які ставатимуть перед людством будуть вирішуватися мирним шляхом з урахуванням національних інтересів кожного суб'єкту міжнародних відносин та на основі загальноновизначених

норм і принципів міжнародного права. Проте економічні, соціальні і політичні зміни, породжені глобальною трансформацією сучасного суспільства, у останні два десятиріччя поглибили залежність деяких країн від інтересів інших країн і коливань глобальної політичної та фінансово-економічної кон'юнктури та виступили у якості чинників господарського протистояння і політичних конфронтацій між розвинутими державами. Зазначені тенденції, по-перше, визначили вектори формування багатополюсного світу, а по-друге, наочно демонструють зростання рівня глобальних загроз і нестабільності.

Особливий характер сучасній епосі додає та обставина, що основним джерелом соціальної трансформації і формування нового світопорядку стали глобальні процеси. Саме глобальні зміни, які відбулися на рубежі двох останніх століть тотально вплинули не тільки на специфіку розвитку світової системи в цілому, але й усіх сфер життєдіяльності соціуму, стали однією з найбільш характерних рис сучасної епохи [13, с. 178].

У сучасних умовах глобальних трансформацій змінилась парадигма існування світу, обумовлена сутністю, характером і тенденціями формуванням глобального суспільства та, зокрема, його форм глобального громадянського суспільства та глобального інформаційного суспільства.

Глобальне громадянське суспільство, як одна з його форм, що «функціонує за межами національної держави, у сфері міжнародних взаємин» [8, с. 55] і є колективною сферою з наявністю елементів корпоративного начала «складає систему суспільних інститутів і відносин, які не залежать від структур глобальної держави (наддержавних, міждержавних і державно-національних), що лише формуються, та водночас вони мають створити умови для самореалізації і всього людства, і окремих націй, і соціальних груп та індивідів» [1, с. 141]. Відповідно, його основним завданням є забезпечення ефективного функціонування духовної, соціальної і соціокультурної сфер, регулювання основних принципів і норм реалізації сукупності неполітичних, економічних, духовно-просвітницьких, культурних і особистісних відносин.

Характерною ознакою глобального інформаційного суспільства є формування єдиного світового простору і часу, що досягнуто за рахунок впровадження інформаційно-комунікативних технологій, які є потужним джерелом для забезпечення доступу до інформації та знань, поширення інформації, постійного суспільно-політичного диспуту, міжнародного і регіонального співробітництва. У цьому контексті актуально видається думка В. Бебика, який зауважує, «що формування глобального інформаційного суспільства створює об'єктивні умови для розбудови глобальної держави та глобального громадянського суспільства, які дедалі більше впливають на розвиток дер-

жав-націй, національних моделей громадянського суспільства та національних моделей соціальної комунікації. І ці модерні інформаційно-комунікаційні реалії вимагають посилення ролі протидії держав-націй і національних моделей громадянського суспільства авторитарним тенденціям глобальної держави і глобального уряду та здійснення реального захисту національної соціокультурної системи, зокрема, національної системи соціальних комунікацій» [2, с. 48].

Гуртуючись на вище викладеному, зазначимо, що глобальне суспільство, як одна із моделей соціальної організації, у сучасному світі виступає в якості обумовлюючого чинника політичних, економічних, соціальних змін, воно здійснює значний вплив на міжнародні і національні відносини та забезпечення формування нового світового порядку [4, с. 107].

Ще однією з характерних особливостей сучасного світу є глобалізація політичного і духовного життя, геополітична гегемонія корпоративного капіталу у світовому масштабі, світовий тероризм, глобальне насилля.

«У Стратегії національної безпеки США 2022 р. зазначено, що КНР і РФ дедалі зближуються, проте виклики з боку кожної з цих країн різняться. Пріоритетом США є утримання стійкої конкурентної переваги над Китаєм з одночасним стримуванням «усе ще глибоко небезпечної» (still profoundly dangerous) Росії. Китай залишається єдиним конкурентом, який має намір змінити міжнародний порядок, адже економічна, дипломатична, військова й технологічна потужності цієї країни дедалі більше зростають. Сферою конструктивної взаємодії з КНР залишаються питання зміни клімату, пандемічних загроз, нерозповсюдження, протидії незаконному наркотрафіку, глобальна продовольча криза та макроекономічні проблеми» [9]. Щодо Росії, то вона «становить безпосередню та постійну загрозу регіональній безпеці та порядку у Європі, є джерелом нестабільності в усьому світі, проте вона не має можливостей КНР» [9]. Зауважимо, що ці обидві країни підривають правопорядок, який був сформований після Другої світової війни.

Разом з тим, необхідно зазначити, що серед вагомих чинників, які здійснюють вплив на формування нового світового порядку є постійні та наймасштабніші в історії людства випадки «локальних збройних конфліктів» / «локальних війн». І, саме від їх перебігу та протікання наразі переважно залежить світовий порядок.

Беручи до уваги загальновідомі у XXI столітті «локальні конфлікти» / «локальні війни», зауважимо, що переважна їх кількість була ініційована або спровокована Російською Федерацією. І Україна не стала виключенням.

Аналізуючи події, які виникли і розгорталися на території Української держави починаючи з 2014 року за прямої участі Росії та ситуацію, яка

склалась на рівні міжнародних відносин, зазначимо, що немає однозначної відповіді щодо визначення причин ескалації російсько-українського конфлікту. Одні з основних полягають у тому, що Росія використовує загострення військової ситуації як інструмент для тиску на українське керівництво у переговорному процесі з подальшим привласненням собі права вирішувати долю України; впливу на західні країни і особливо на США, яка з приходом на пост президента Д. Байдена стала більш опозиційною по відношенню до Росії, з метою як можна максимально зупинити санкції та послабити позиції США у світі; для вирішення власних внутрішніх проблем, пов'язаних з складною економічною ситуацією в Росії, спадом в соціальній політиці, загальним зниженням рівня довіри росіян до органів влади, довіри до В. Путіна. У цьому контексті заслуговує на увагу думка С. Корсунського, який аналізуючи причини і наслідки агресії Росії проти України справедливо зазначає, що «Можна називати багато політичних, психологічних і технічних причин цієї війни. Але здається, що в самій їх суті лежить те, що двадцять два роки назад Росія намертво застрягла в минулому. У той час, як світ пішов уперед, навіть не зважаючи на криваві теракти і локальні конфлікти на основі релігійної чи етнічної ненависті, Росія пішла назад» [7].

Цілком очевидно, що російська військова агресія є загрозою не тільки для безпеки України, але й загрозою краху системи безпеки в Європі. Відповідно, такі дії російського уряду стурбували не тільки Україну, але й Вашингтон, країни Західної і Центральної Європи, євразійські країни, міжнародні організації і викликали з їх боку негайну реакцію. Зокрема, США зайняли принципіальну позицію у цьому питанні.

Г. Кіссінджер у своїй відомій книзі «Дипломатія» зазначив: «Як показує історія, майже кожного століття на світовій арені з'являється чергова могутня і дуже амбітна країна, що своїм впливом істотно змінює систему міжнародних відносин» [6, с. 9]. Історія перебігу політичних подій у світі свідчить, що певні авторитетні країни (Англія, Франція, Німеччина, Росія, Японія, Китай та ін.) у ті або інші її періоди прагнули наділити себе місією ключового гравця на міжнародній арені і реформувати систему міжнародних відносин в рамках своїх інтересів і потреб. Зокрема, Росія протягом майже всієї своєї історії намагалася кинути виклик світовому порядку і отримати статус «універсальної імперії» [3, с. 15].

Як зазначено у Стратегії національної безпеки США 2022 р.: «Протягом останнього десятиліття керівництво Росії проводить «імперіалістичну» зовнішню політику, відкидаючи ключові елементи міжнародного порядку. Кульмінацією цієї політики стали: повномасштабне вторгнення в Україну в лютому 2022 р., якому передувала агресія

2014 р., військове втручання в Сирії, багаторічні спроби дестабілізувати сусідні держави, відверті спроби підірвати внутрішні демократичні процеси в країнах Європи, Центральної Азії та інших регіонах світу. Росія нахабно втрутилась у внутрішні справи США, сіючи розбіжності й протиріччя серед американців. РФ – це безпосередня постійна загроза міжнародному миру та стабільності» [9].

Дії сучасної Росії на міжнародній арені свідчать про посилення її великодержавних, імперських і експансіоністських амбіцій, прагнення розподілити світ на сфери впливу, претендування на світове панування. Вона бачить своє майбутнє у відновленні імперії шляхом територіально-політичної експансії, а також шляхом встановлення морського контролю над береговою лінією Чорного і Азовського морів. На пострадянському просторі її об'єктами такої експансії стали території Південної Осетії, Абхазії, Придністров'я, Нагорного Карабаху, Автономної Республіки Крим і інші території України.

Задача знищення суверенної української держави з моменту її незалежності у сучасному періоді новітньої історії ніколи не сходила з політичної арени Російської Федерації. Росія розглядає Україну як засіб відновлення статусу могутньої імперської держави за рахунок подальшого привласнення її історії і оволодіння її ресурсами. Вона усіма можливими засобами прагне підвести нашу державу до капітуляції з подальшим позбавленням України суб'єктності, встановленням протекторату і повного підпорядкування Києва Москві. Офіційна позиція Росії по відношенню до України, по-перше, це не анексія певних частин її території, а вся її територія, по-друге, покарання України за обраний політичний курс, який не відповідає інтересам держави-агресора.

В умовах, що склалися серед сильних сторін України є наступні: по-перше, в Україні є союзники у світі. По-друге, Україна має стратегічних партнерів, які надають всебічну підтримку, включаючи і військову. Традиційними партнерами для України є США і Європейський Союз та окремі країни-члени. Безпрецедентним є те, що Україна вперше за усі роки своєї незалежності отримала от європейських партнерів велику допомогу, це дає для нашої держави великі можливості щодо забезпечення національної безпеки. По-третє, українське суспільство ніколи не погодиться зі зрадою своїх інтересів [3, с. 17].

Разом з тим, Росія також має сильні сторони. Вона також має своїх союзників, які надають всебічну підтримку, включаючи і військову. При цьому, найголовніша її перевага полягає в наявності ядерної зброї.

Сподіваємось, що безпосередню протидію цьому зможуть забезпечити компетентні у цьому питанні міжнародні організації, а також провідні країни світу і уся міжнародна спільнота. Зокрема

США з метою розв'язання цієї ситуації у вище цитованій Стратегії національної безпеки США 2022 р. зазначає: «Ядерне стримування залишається визначальним пріоритетом та основою комплексного стримування. До 2030-х років США вперше доведеться стримувати одразу дві ядерні держави, кожна з яких володітиме сучасними типами ядерної зброї глобального та регіонального рівня. Тому, щоб забезпечити ефективну протидію в цій сфері, необхідно здійснити модернізацію всіх компонентів ядерної інфраструктури, а також підтвердження зобов'язань ядерного стримування перед союзниками» [9]. У цілому, від Заходу залежить до якої межі може дійти Росія у використанні ядерної зброї.

У питанні побудови нового світового порядку цілком слушною є думка вже цитованого Жозепа Борреля, який констатує: «Він стане результатом трьох ключових подій. Перша – це завершення війни Росії проти України. Я не знаю, яким буде цей результат, але це буде одним із елементів, що визначатимуть новий світ. Другою основою світового порядку, за його словами, буде «неймовірний» підйом Китаю, економіка якого у 70-ті роки становила усього 1 відсоток від американського ВВП і за п'ятдесят років змогла зрости до 80 відсотків, що є надзвичайним результатом. Тож саме конфронтація між США і Китаєм також визначатиме майбутній світ. Третім рушійним елементом нового світоустрою, ... є розвиток країн Глобального Півдня і те, як вони сприйматимуть нову реальність» [11].

Після завершення війни Україна зможе вийти з орбіти впливу і постійного контролю з боку Російської Федерації на усю подальшу історію нашої держави. А також, здійснити свою мрію стати самостійною часиною єдиної цілої європейської спільноти. Тут на перший план виходить питання самоідентифікації. Історія нашої країни і усі процеси пов'язані з її державністю свідчать, що ми є європейською державою. Але наразі ми проводимо комплекс заходів для того щоб приєднатися до так званого англосаксонського світу. Зокрема, з цією метою з боку уряду України ставиться питання щодо володіння українцями англійською мовою, надання державної допомоги і вже здійснюються певні кроки у цьому напрямку. Так, урядом розроблено законопроект щодо застосування англійської мови в Україні, його метою є «сприяння забезпеченню використання англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування на всій території України у публічних сферах суспільного життя» [10]. Зокрема, у преамбулі законопроекту обґрунтовуються підстави важливості застосування англійської мови в Україні: «... прагнучи до

активізації процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України, утвердження міжнародного іміджу держави у світових глобалізаційних процесах, підвищення рівня її конкурентоспроможності, інвестиційної та туристичної привабливості; усвідомлюючи, що знання англійської мови є однією з ключових компетентностей, необхідних кожному громадянину України для особистого та професійного зростання» [10].

Для збереження та розширення міжнародного співробітництва в сучасну епоху формування нового світового порядку Україна буде не тільки зберігати орієнтацію на Захід, але й розвивати особливі відносини з Америкою.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що глобальні зміни в міжнародних відносинах, які відбуваються в сучасному світі, переважно обумовлені політичними конфронтаціями між розвинутими державами, визначили вектори формування мультиполярного світу, демонструють зростання рівня глобальних загроз і нестабільності та початок нової хвилі «холодної війни». Відтак, питання безпеки в умовах російської агресії є головним не тільки для Чорноморського регіону, але й для всіх країн світу.

Якщо, до лютого 2022 року ми сподівались, що відновлення територіальної цілісності й непорушності існуючих кордонів, державного суверенітету та незалежності України за підтримки міжнародних партнерів зможе бути досягнуто тільки дипломатичним шляхом з дотриманням принципів і норм міжнародного права, верховенства права в міжнародних відносинах та власних зобов'язань, то наразі достатньо чітко приходить усвідомлення того, що тільки відповідь із застосуванням військової сили може в майбутньому забезпечити це прагнення українського народу.

Виходячи з викладеного можемо окреслити подальші перспективи в проекції політики. Так, ми є свідками і учасниками боротьби двох цивілізацій, а також високих технологій. Україна у цьому протистоянні виступає в якості інструменту здійснення глобального переформатування світу. Нажаль, сучасний російсько-український конфлікт, найбільш кривавий в історії людства після Другої світової війни, у найближчому майбутньому стане не поодиноким явищем. В результаті реанімування десятиліттями заморожених конфліктів випадки «локальних збройних конфліктів» / «локальних війн» вже є і ще будуть продовжуватись і у їх розв'язанні Росія буде мати свої стратегічні інтереси. Результат воєнних дій визначать три основні складові: доступ до логістики, доступ до сировини, доступ до передових технологій та їх впровадження та широкого застосування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бебик В. Глобальне громадянське суспільство: теорія, методологія, менеджмент. *Політичний менеджмент*. 2006. № 2. С. 140–147.
2. Бебик В. М. Глобальне інформаційне суспільство: поняття, структура, комунікації. *Інформація і прав*. 2011. № 1(1). С. 41–49.
3. Гедікова Н. П. Безпека України і Європи в умовах російської агресії. *Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів* : матеріали Шостої Всеукр. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23 квітня 2021 р. Одеса : ДЗ «Південно-український національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2021. С. 14–19.
4. Гедікова Н. П. Роль глобального суспільства у формування нової системи безпеки. *Global Society in Formation of New Security System and World Order* : II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (Дніпро, 27-28 липня 2023 р.). Дніпро, 2023. С. 106–108.
5. Загроза чи залякування: що відбувається на кордоні України з РФ. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/02/statija/polityka/zahroza-chy-zalyakuvannya-vidbuvayetsya-kordoni-ukrayiny-rf> (дата звернення 22.09.2023).
6. Кіссинджер Г. Дипломатія / пер. з англ. М. Гоцяцюка, В. Горбатка. Київ : Вид. група КМ-БУКС, 2020. 864 с.
7. Корсунський С. Причини і наслідки війни Росії проти України: що буде далі? *Радіо Свобода*. 06 березня 2022 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-viyna-ukrayina-shcho-dali/31739012.html> (дата звернення 24.09.2023).
8. Нерубашченко І. Глобальне громадянське суспільство. *Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.]. 2-ге вид., стереотипне*. Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. С. 55.
9. Орлик В., А. Гриценко А. Основні положення нової Стратегії національної безпеки США. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-10/171022_us_nss_pdf.pdf (дата звернення 24.09.2023).
10. Про застосування англійської мови в Україні : Проект Закону України від 13.07.2023 № 9432-1. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/ji09534b> (дата звернення 24.09.2023).
11. Результат війни Росії проти України визначатиме новий світовий порядок – Боррель. *Укрінформ*. 10 жовтня 2023 р. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3764419-rezultat-vijni-rosii-proti-ukraini-viznacatime-novij-svitovij-poradok-borrel.html> (дата звернення 22.09.2023).
12. Штайгис А. Только сильный Запад сможет предотвратить дальнейшую экспансию России и вступит с РФ в конструктивный диалог. *Российско-украинский конфликт. Перспективы и параметры миротворческой миссии ООН на Донбассе*. Киев, 2018. С. 24–28.
13. Hedikova N. P. Peculiarities and directions of the world political and ideological doctrines' evolution in modern conditions. *The role of social sciences in Ukraine*

and the world: milestones and outlook : collective monograph / O. Boryslavska, D. Kislov, V. Liakh, N. Nesprava, etc. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2020 P. 178–193.

REFERENCES:

1. Bebyk V. (2006). Hlobalne hromadianske suspilstvo: teoriia, metodolohiia, menedzhment. [Global civil society: theory, methodology, management]. *Politychnyi menedzhment*. № 2. PP. 140–147. [in Ukrainian].
2. Bebyk V. M. (2011). Hlobalne informatsiine suspilstvo: poniattia, struktura, komunikatsii. [Global information society: concepts, structure, communications]. *Informatsiia i prav*. № 1(1). С. 41–49. [in Ukrainian].
3. Hedikova N. P. (2021). Bezpeka Ukrainy i Yevropy v umovakh rosiiskoi ahresii. [The security of Ukraine and Europe in the conditions of Russian aggression]. *Suchasna ukrainska derzhava: vektory rozvytku ta shliakhy mobilizatsii resursiv* : materialy Shostoi Vseukr. nauk.-prakt. konf., m. Odesa, 23 kvitnia 2021 r. Odesa: "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky", Center for Social and Political Research "Politicus". PP. 14–19. [in Ukrainian].
4. Hedikova N. P. (2023). Rol hlobalnoho suspilstva u formuvannia novoi systemy bezpeky. [The role of global society in the formation of a new security system]. *Global Society in Formation of New Security System and World Order* : II Mizhnarodna naukovo-praktychna internet-konferentsiia (Dnipro, 27-28 lypnia 2023 r.). Dnipro. PP. 106–108. [in Ukrainian].
5. Zahroza chy zaliakuvannia: shcho vidbuvaietsia na kordoni Ukrainy z RF. [Threat or intimidation: what is happening on the border of Ukraine with the Russian Federation]. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/02/statija/polityka/zahroza-chy-zalyakuvannya-vidbuvayetsya-kordoni-ukrayiny-rf> (date of application 22.09.2023). [in Ukrainian].
6. Kissyndzher H. (2020). Dyplomatiia [Diplomacy] / per. z anhli. M. Hotsatsiuka, V. Horbatka. Kyiv : Ed. KM-BUKS group. 864 p. [in Ukrainian].
7. Korsunskiy S. (2022) Prychyny i naslidky viiny Rosii proty Ukrainy: shcho bude dali? [Causes and consequences of Russia's war against Ukraine: what will happen next?]. Radio Svoboda. March 6. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-viyna-ukrayina-shcho-dali/31739012.html> (date of application 24.09.2023). [in Ukrainian].
8. Nerubashchenko I. (2015). Hlobalne hromadianske suspilstvo. [Global civil society]. *Politolohiia: navchalnyi entsyklopedychnyi slovnyk dovidnyk dlia studentiv VNZ I-IV rivniv akredytatsii / Za nauk. red. d-ra polit. n. N. M. Khomy [V. M. Denysenko, O. M. Sorba, L. Ya. Uhryn ta in.]. 2-he vyd., stereotypne*. Lviv: "New World – 2000". P. 55. [in Ukrainian].
9. Orlyk V., A. Hrytsenko A. Osnovni polozhenia novoi Stratehii natsionalnoi bezpeky SShA. [Basic provisions of the new US National Security Strategy]. *National Institute of Strategic Studies*. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-10/171022_us_nss_pdf.pdf (date of application 24.09.2023). [in Ukrainian].
10. Pro zastosuvannia anhliiskoi movy v Ukraini [About the use of the English language in Ukraine] : Proekt Zakonu Ukrainy vid 13.07.2023 № 9432-1. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/ji09534b> (date of application 24.09.2023). [in Ukrainian].

11. Rezultat viiny Rosii proty Ukrainy vyznachatyme novyi svitovyi poriadok – Borrel. [The outcome of Russia's war against Ukraine will determine the new world order – Borrell]. *Ukrinform*. October 10, 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3764419-rezultat-vijni-rosii-proti-ukraini-viznacatime-novij-svitovij-poradok-borrel.html> (date of application 22.09.2023). [in Ukrainian].

12. Shtaihs A. (2018). Tolko silnyi Zapad smozhet predotvratyt dalneishuiu ekspansyiu Rossyiu y vstupyit s RF v konstruktivnyi dyaloh. [Only a strong West will be able to prevent the further expansion of Russia and

enter into a constructive dialogue with the Russian Federation]. *Rosyisko-ukraynyskyi konflikt. Perspektyvy y parametry myrotvorcheskoi myssyy OON na Donbasse*. Kyiv. PP. 24–28. [in Ukrainian].

13. Hedikova N. P. (2020). Peculiarities and directions of the world political and ideological doctrines evolution in modern conditions. [Peculiarities and directions of the world political and ideological doctrines' evolution in modern conditions]. *The role of social sciences in Ukraine and the world: milestones and outlook* : collective monograph / O. Boryslavska, D. Kislov, V. Liakh, N. Nesprava, etc. Lviv-Toruń : Liha-Pres. PP. 178–193.

New world order and Ukraine's role in it

Hedikova Natalia Pylypivna
PhD in Political Sciences, Professor,
Professor at the Department of Political
Science and Law
South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky
Staroportofrankivska str., 26,
Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0001-9730-8527

The article is discussed with the issue of the new world order in the modern world, which is caused by global modernization and large-scale modernization processes. Global changes related to them acted as factors of economic confrontation and political confrontations between developed countries. Firstly, they identified the vectors of the formation of a multipolar world, and secondly, they clearly demonstrate the increase in the level of global threats and instability. The purpose of the article is to study the prerequisites, modern trends and prospects for the formation of a new world order, the role and place of the Ukrainian state in it. The research is used an analytical method to assess the factors that became a prerequisite for the formation of a new world order and the determination of Ukraine's role in it, as well as a prognostic approach to determine the future prospects of its formation and the place of our state in it. There are defined the characteristic features of the modern world. Attention is focused on the fact that global processes have become the main source of social transformation and the formation of a new world order, which adds a special character to the modern epoch. It has been established that the global society, as one of the models of social organization and, in particular, its forms such as the global civil society and the global information society in the modern world act as a conditioning factor of political, economic, and social changes, they exert a significant influence on international and national relations and ensuring the formation of a new world order. It is noted that among the important factors influencing the formation of the new world order are the constant and largest cases of "local armed conflicts" / "local wars" in the history of mankind. Special attention is paid to the reasons for the escalation of the Russian-Ukrainian conflict since 2014. It has been determined that after the end of the war, Ukraine will be able to leave the orbit of influence and constant control by the Russian Federation over the entire further history of our state and realize its dream of becoming an independent part of a single European community. It is substantiated that the global changes in international relations that are taking place in the modern world, mainly caused by political confrontations between developed states, determined the vectors of the formation of a multipolar world. In this confrontation, Ukraine acts as an instrument of global reformatting of the world.

Key words: new world order, global transformation, Ukraine, state, international relations, conflict, aggression, Russia.